

Racjonalistów portret własny. Wyniki ankiety

Autor tekstu: **Mariusz Agnosiewicz**

Dobiegła końca miesięczna ankieta serwisu Racjonalista (**15 czerwiec – 15 lipiec 2004**). Była to nasza pierwsza poważna ankieta, a w związku z tym, że była obszerna (niemal 50 na ogół rozbudowanych pytań), mieliśmy pewne obawy czy nasi czytelnicy zechcą przez to przejść. Na szczęście, otrzymane przez nas ankiety mogą stanowić wiarygodną podstawę dla wniosków ogólnych. Przez ten miesiąc otrzymaliśmy **ponad 600** kompletnie wypełnionych ankiet, w ogromnej większości przez naszych stałych czytelników, czytających nas od dawna. Jak wspominałem, jest to wielkość reprezentatywna, a że nie jest to np. 1000 lub 2000 decydowały przede wszystkim względy ekonomiczno-techniczne, bowiem ankietę wypełniali na ogół ludzie ze stałym dostępem do internetu (79%). Bardzo dziękujemy wszystkim, którzy wzięli w tym udział – ich wkład zostanie doceniony.

Z ankiet tych wyłonił się bardzo ciekawy obraz, dowiedzieliśmy się wiele o tym kim są nasi czytelnicy, i szerzej – **kim są internetowi racjoniści**.

Ciekawą informacją jest zapewne fakt, iż wbrew temu co przypuszczałem, nasz serwis nie jest zdominowany przez określoną grupę wiekową, lecz czytają nas zarówno młodzi jak i starsi ludzie (np. odsetek czytelników powyżej 50. roku życia jest zbliżony do tego dla czytelników między 35-50 rokiem życia, a ten z kolei jest zbliżony do odsetka nastolatków). Oczywiście dominują ludzie w wieku studiów, lecz po pierwsze nie jest to jakaś znacząca różnica, a po drugie wynikać ona może także z faktu, iż tacy ludzie mają większy dostęp do internetu. Jest to pozytywna wiadomość, że **trafiamy do ludzi bez względu na wiek**, jednak przede wszystkim z większych miejscowości (niemal co trzeci czytelnik mieszka w jednej z kilku polskich metropolii).

Dużo mniej optymistyczne, ale i niespecjalnie zaskakujące, jest potwierdzenie przypuszczeń, że **racjonalistów jest przytłaczająco więcej niż racjonalistek**. Procent czytelniczek wyniósł ok. 21% i jest to niewiele więcej niż procent kobiet wśród współtwórców Racjonalisty (aktualnie: ok. 17%). Ze szczególną więc sympatią odnosimy się do kobiet zainteresowanych naszym serwisem i tych, które go aktywnie współtworzą.

Do najciekawszych wniosków należy nadspodziewanie wysoki odsetek ludzi z wyższym wykształceniem. Otóż **najwięcej naszych czytelników posiada wyższe wykształcenie** (36,7%), a doliczając do tego tych, którzy w niedalekiej przyszłości będą je mieli, otrzymujemy bezwzględną i zdecydowaną większość osób mających do czynienia z uniwersytetem.

Jeśli natomiast chodzi o sympatie polityczne, to wbrew obiegowym opiniom, i tutaj nie ma zasadniczej polaryzacji. Oczywiście sympatycy prawicy są nieznaczący, jednak liczba liberałów i konserwatywnych liberałów (25,8%) nie odbiega znacząco od liczby sympatyków lewicy (28,5%). Ponadto ludzi nieodnajdujących się w tym politycznym trójpodziale jest bardzo wielu (39,7%), z czego 18,5% dystansuje się od jakichkolwiek sympatii politycznych. **Obala to chyba mit jakoby niechęć do kościoła i religii były w jakiś szczególny sposób związane z sympatiami politycznymi** (z domniemanym założeniem, że dziś tacy ludzie rekrutują się przede wszystkim z miłośników upadłego ustroju komunistycznego). Otóż nie, sympatie polityczne to jedno, a preferencje światopoglądowe to drugie, co najwyżej w określonych środowiskach jest nieco łatwiej przyznawać się do swego np. ateizmu. W innych o szczerłość jest trudniej.

Nasi czytelnicy nie uważają, że jest to serwis po prostu ok. **Bezwzględna większość wystawia nam ocenę co najmniej bardzo dobrą (56%)**. Ocen gorszych niż 4+ było ledwie 14,7%, z czego poniżej oceny dobrej - ilość znikoma. Znaczy to także, że **nawet ludzie nieidentyfikujący się z naszym światopoglądem, jak katolicy, buddyści, itd., wystawiają nam średnio co najmniej ocenę dobrą**. Równie pozytywna jest ocena naszego stylu. Krytykujecie nas często za różne rzeczy, jednak są to sprawy na ogół szczegółowe, zaś ogólny obraz jest bardzo pozytywny. Niemal 38% uważa, że jesteśmy obiektywni i profesjonalni. 50% uważa, że pomimo czasami zbyt dużego zaangażowania, nasz styl jest wiarygodny i ciekawy. Zatem dla 88% styl Racjonalisty jest: profesjonalny, obiektywny, wiarygodny, ciekawy. Dla 2/3 wiąże się to z bardzo dobrą oceną funkcjonowania serwisu.

Co u nas przede wszystkim czytacie?

1. teksty filozoficzne i światopoglądowe (53%)
2. teksty dot. religii (51%)
3. teksty dot. Kościoła (45%)
4. teksty dot. nauki (41%)
5. większość (35%)
6. teksty dot. Biblii (32%)
7. teksty dot. spraw społecznych, politycznych, prawnych (28%),
8. teksty związane z kulturą (23%)
9. forum (15%)

Sporym zainteresowaniem cieszą się również nasze serwisy informacyjne: nowiny naukowe (28%) oraz wiadomości (22%) — serwisy te, choć rozwijane najintensywniej dopiero od niedawna, już zdobyły stałe grono czytelników (do tego należy jeszcze przecież doliczyć część tych osób, które nie zaznaczyły konkretnie np. nowin czy wiadomości, lecz zaznaczyły „większość”).

Kim są nasi czytelnicy? To reprezentanci wszystkich grup społecznych, czytałem tam więcej zawodów niż dotąd znałem. Wytwórca perfum, srebrnik, radny, artystyczny impresario, woźna, doradca podatkowy, opiekunka do dziecka, dyrektor, dziennikarka po pielęgniarstwie neuropsychiatrycznym, przedsiębiorca, surdopedagog, policjant, muzyk, anestezjolog, pisarz, freelancer, monter, wykładowca, ochroniarz, projektant, krojczy, polityk, księgowy, logistyk itd., etc. — każdy znajduje coś co go interesuje. Wśród zawodów przeważają ludzie związani z systemem edukacyjnym, zwłaszcza nauczyciele. **Tym co przede wszystkim łączy tak różne osoby są bogate zainteresowania, wykraczające poza pracę i rodzinę. A także chęć poszerzania i rozwijania własnej osobowości i horyzontów.** Charakterystyczna jest też znajomość języków obcych. Jakże to dziś są deficytowe wartości!

Czytelnicy Racjonalisty to oczywiście **przede wszystkim ludzie niewierzący, nietypowi, niezunifikowani, poszukujący**. 60% podkreśliło wyraźnie, że nie sympatyzuje z żadnymi wyznaniem. Jedynie niecałe 6% to ludzie religijni (tzn. psychicznie, wewnętrznie, gdyż religijności zewnętrznej jest tam pewnie znacznie więcej). Wśród wierzących najwięcej jest **katolików i buddystów** (buddyści stanowią ponad 6% czytelników Racjonalisty).

Najwięcej kontrowersji budzi aktywny antyklerykalizm. Niemal 15% czytelników to ci, którzy w swej postawie akcentują przede wszystkim antyklerykalizm. Innymi słowy, ich główną troską jest walka z klerykalizmem. Z drugiej strony w komentarzach wśród najczęstszych zarzutów jest przesadne zaangażowanie antyklerykalne z naszej strony. Inni z kolei ganią nas za stępienie antyklerykalnego ostrza, zapewne w stosunku do Klerokratii. Nie znaczy to bynajmniej, że czytelnicy w większości uważają, że klerykalizm nie jest problemem społecznym. Przeciwnie, jedynie ok. 12% uważa, że klerykalizm nie stanowi problemu. Co trzeci ankietowany sądzi, że żyjemy w państwie wyznaniowym, a klerykalizm należy bezkompromisowo zwalczać. Różnie jest tylko pojmowany sposób w jaki należałoby reagować na te złe zjawiska. Największym błędem antyklerykałów jest mylenie problemu klerykalizmu państwa - czyli wkraczania z religią w te sfery, które powinny być bezstronne i neutralne — z osobistą niechęcią do kleru. Należałoby uświadomić sobie, iż kler nie jest ani taki na jakiego się kreuje, ani też wcieleniem perfidii i zepsucia, lecz statystycznie taki jaka jest reszta społeczeństwa, a zepsuty i zły jest system a nie człowiek. Gdyby udało się wyraźnie rozdzielić i zrozumieć te sprawy, antyklerykalizm odzyskałby twarz, bo jest niewątpliwie ważny, ale jako sprzeciw wobec złego miejsca instytucji kościelnej w państwie i społeczeństwie. **Można zrozumieć oburzenie na postępowanie wielu duchownych, ale podciągając to pod antyklerykalizm szkodzi się słusznej idei.**

Czego przede wszystkim od nas oczekujecie?

1. Więcej tekstów związanych z nauką (45%)
2. Kont emailowych w domenę racjonalista.pl
3. Poprawy newslettera (regularność i komentarze redaktorskie)

4. Poprawy forum — aż połowa ma zastrzeżenia do obecnego forum, sprawia ono kłopoty mniej wprawnym internautom
5. Więcej tekstów społeczno-politycznych (37%)
6. Obniżenia ceny i okresowych aktualizacji dla posiadaczy naszego CD
7. Więcej polemik (29%)
8. Ilustrowania tekstów (28,4%), więcej grafiki i kolorów (15,5%)
9. Więcej tekstów niezwiązanych z religiami i kościołem (28%)
10. Katalogu i konkursu perełek internetu (27%)
11. Więcej humoru (25%)
12. Nowych autorów (21%)
13. Odesłań internetowych w tekstach (19%)
14. Komentarzy czytelników bezpośrednio pod tekstem (18%)
15. Rozbudowy Księgarni Racjonalisty (16%)
16. Możliwości oceny tekstów w skali 1-6 (16%)
17. Czata (15,4%)
18. Więcej literatury przedmiotu i źródeł bibliograficznych w tekstach (13%)
19. Rankingów dla tekstów (12%)

W większości były to również nasze plany w zakresie rozwoju, dla których chcieliśmy poznać Waszą opinię, więc realizacji zdecydowanej większości z tych punktów możecie oczekiwać w raczej bliższej niż dalszej przyszłości. Różnicowanie naszych treści wciąż ma miejsce i będzie się nasilać, zapewne także liczba autorów chcących u nas publikować. Znaczna poprawa forum w najbliższym czasie. Od niedawna mamy też grafikę. Najbardziej jednak zastanawiające są sugestie dotyczące jakiegoś katalogu stron, konkursu stron i czata. Myślę, że z czasem i to uda nam się dodać do Racjonalisty.

Wiele z tych uwag skierowanych jest *de facto* nie bezpośrednio do redakcji, lecz do naszych publicystów i zainteresowanych publikacją w Racjonalistcie. Pomijając kwestię tematyki (bo tutaj każdy pisze wedle własnych specjalizacji i zainteresowań), musicie pamiętać, aby:

- **nie przesadzać z zaangażowaniem;**
- **wzbogacać Wasze teksty ilustracjami;**
- **koniecznie gromadzić i dołączać do tekstu najlepsze linki na dany temat znajdujące się w internecie, tak polskim, jak i zagranicznym - jest to szczególnie ważne kiedy nie ma tekstów na podobny temat w Racjonalistcie;**
- **zawsze wymieniać pozycje na których się oparliście przy pisaniu, czy to w przypisach czy w wypisie bibliograficznym.**

Tak przygotowany tekst może być częstszą podstawą dalszych opracowań i inspiracji. Należy pamiętać, że 16,8% czytelników deklaruje, że wykorzystuje nasze teksty jako pomoce naukowe — w szkole i na studiach. Biorąc pod uwagę, że osoby w wieku szkolnym lub studenckim stanowią ok. 41%, można zaryzykować wniosek, że **ok. 40% osób w wieku szkolnym lub studenckim (część owych 41%) wykorzystuje Racjonalistę także jako pomoc naukową**. Jest oczywiste, że wraz z wychodzeniem przez nas także na inne pola tematyczne i poszerzaniem już podejmowanych — odsetek ten będzie się powiększał. Stąd jednak przy opracowaniach merytorycznych należy bezwzględnie pamiętać o pewnych minimalnych standardach, jak właśnie przypisy (mądrze używane!), bibliografia, odnośniki.

Jeśli jesteśmy już przy tym do czego służy Wam serwis, to poza wspomnianą powyżej kwestią nauki, Racjonalista ma dla Was znaczenie przede wszystkim jako:

- pomoc polemiczna (56%), wsparcie Waszych przekonań (52%), umacnianie i obrona Waszych przekonań (42%);
- rozbudzanie zainteresowań (41%), rozwijanie zainteresowań i horyzontów (50%);
- możliwość konfrontacji własnych przekonań z innymi (38%);

- pomoc w zrozumieniu problemów wcześniej niejasnych (36%).

Poza ogólnym wsparciem dla bardzo wielu osób, Racjonalista zmienił światopogląd niemal 16% czytelników!

Jedynie niecałe 15% nie spotkało się w swym otoczeniu z przypadkami dyskryminacji, nietolerancji i/lub agresji słownej lub fizycznej na tle przekonań bądź stylu życia. 1/4 doświadczyła tego na sobie. Jednocześnie ponad 2/3 z Was wiąże nadzieje z naszą akcesją do Unii Europejskiej w zakresie korzystnych zmian kulturowych i mentalnych polskiego zaścianka.

Co trzecia osoba chciałaby poznać bezpośrednio więcej ludzi myślących podobnie, ponad 40% uważa, że powinniśmy spotykać się co jakiś czas nie tylko w internecie. 60% uważa, że powinniśmy aktywniej propagować racjonalne myślenie w swym otoczeniu, zaś 54% osób opowiada się za wspólnymi działaniami w tym kierunku. Według Was, jeśli powstałaby zorganizowana społeczność racjonalistów, powinna ona przede wszystkim:

- dążyć do wydawniczej obecności lub wydawania wartościowych dzieł myślicieli i pisarzy, tak polskich jak i zagranicznych, „niepoprawnych” ideologicznie i światopoglądowo, przemilczanych lub po prostu niesłusznie zapomnianych (48%);
- wspierać i rozwijać internetową obecność „wolnej myśli” w Polsce oraz integrować internetową społeczność wolnomyślicieli (46%);
- tworzyć stowarzyszenie i dążyć do zrzeszania ludzi podobnie myślących (43%);
- integrować i rozwijać społeczność racjonalistów w społeczeństwie polskim nie tylko w wirtualnym wymiarze (42%);
- lobbować (32%);
- po prostu być (26%).

Według Was, stowarzyszenie racjonalistów powinno działać przede wszystkim na rzecz:

1. racjonalnego i samodzielnego myślenia w społeczeństwie (73%);
2. tolerancji i społeczeństwa otwartego (63%);
3. rozdziału kościoła i państwa (61%);
4. popularyzacji nauki i światopoglądu naukowego (57%);
5. rozwijania zainteresowań, wiedzy i horyzontów jego członków (48%);
6. wsparcia i obrony praw osób dyskryminowanych, pomocy w realizacji własnych praw (45%);
7. laicyzacji społeczeństwa i świeckiej etyki (36%).

Że nie są to zalecenia dla innych świadczy fakt, że **bezwzględna większość z Was jest osobiście zainteresowana działalnością społeczną (57,4%)**, ośmielam się założyć, że przede wszystkim w zakresie powyższym. Część z Was już aktywnie działa społecznie (13%). Wśród reszty zainteresowanych pobudki są zróżnicowane, lecz przede wszystkim jest to chęć osobistego rozwoju (19%), dalej idzie Wam o robienie czegoś dla innych (13%), zaś w dalszej kolejności działalność społeczna miałaby być okazją do poznawania ciekawych ludzi (8%) oraz robienia czegoś ciekawego poza pracą (4,5%).

Bardzo pozytywna jest też częsta Wasza identyfikacja z Racjonalistą. Nie traktujecie tego serwisu jako coś „ich”, „tych autorów”, „tych publicystów”, „tej redakcji”, lecz jako „mój serwis”, „nasz serwis”. I słusznie. Jednocześnie niewątpliwie oczekujecie od Racjonalisty czegoś więcej. Najlepszym dowodem na to jak bardzo identyfikujecie się z tym serwisem jest fakt, że 2/3 z Was chciałoby go współtworzyć (!), z czego 40 osób jest już na to zdecydowana, głównie w zakresie pisania tekstów (38%), dodawania wiadomości (14%), korekty językowej (13%), robienia zdjęć (12%), przeglądu prasy (8%), tworzenia grafiki (8%), tłumaczeń (8%), promocji (8%), dodawania nowin naukowych (7%), konsultacji naukowej (6%). Możemy być pewni, że jeśli każdy z Was zrealizuje swą indywidualną obietnicę, ten serwis przejdzie ogromną zmianę. Na początku bez większych trudności zrealizujemy większość Waszych powyższych oczekiwań i podejmiemy nowe. Zapraszamy zatem Was, dotąd w większości biernych czytelników, do współpracy i współtworzenia nowej jakości. Zapewniamy, że bardzo na Was oczekujemy, bardzo na Was liczymy, zaś Racjonalistę każda pomoc jest potrzebna. Zajmijcie się czymś ciekawym poza Waszymi rutynowymi zajęciami, poznajcie nowych ludzi, poznajmy się bliżej!

Przy okazji ankiety padło też wiele luźnych komentarzy i uwag, które, w liczbie 180, zamieszczamy tutaj:

Opinie i uwagi Ankietowanych

Jeśli powyższy komentarz nie jest dla kogoś zadowalający i chciałby poznać wyniki ankiety z pełnymi szczegółami, udostępniamy pełną statystykę z naszej ankiety:

Statystyka ankiety

Wkrótce odbędzie się losowanie upominków dla uczestników.

Jeszcze raz: **DZIĘKI!**

Ps. Szczególnie pozdrawiam tego Pana, który z pełnym przekonaniem pisze, że czyta nas bez mała od 10-11 lat, choć istniejemy ledwie cztery ;)

Mariusz Agnosiewicz

Założyciel, redaktor naczelny i publicysta Racjonalisty, założyciel i prezes Polskiego Stowarzyszenia Racjonalistów. Kontakt online ([GG](#), [Skype](#))

[Strona www autora](#)

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 17-07-2004 Ostatnia zmiana: 31-07-2004)

[Oryginał..](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,3517) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,3517>)

Contents Copyright © 2000-2008 Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl